

## کنش ها، واکنش ها و نحوه موضعگیری در قبال بحران کشور تقابل میان وضعیت ایده آل و واقعیت های سیاسی و اجتماعی روش های مدرن ارتباطات و فوریت های سده بیست و یکم

تلقی عمومی از نهادها، فرایندها و سیستم های حاکم سیاسی  
چگونگی افول دموکراسی و شکل گیری بحران سیاسی  
ضرورت ارائه پاسخ به پرسش جلوگیری از بحران ها  
نوع افزایش توانمندی مدیران بحران در زمان ما

بحران پیشامدی است که بگونه ناگهانی و برخی مواقع، بگونه فزاینده ای رخ می دهد و بوضعیت خطرناک و ناپایداری برای فرد، گروه یا جامعه می انجامد. بحران اسباب بوجود آمدن شرایطی را فراهم می نماید که برای برطرف کردن آن با اقدامات اساسی و فوق العاده نیاز احساس میگردد. بحران ها بر حسب نوع و شدت از هم متفاوتند. بحران یک فشارزایی بزرگ و ویژه ای محسوب می گردد که باعث درهم شکسته شدن انگاره های متعارف و واکنش های گسترده گردیده و آسیب ها، تهدیدها، خطر ها و نیازهای تازه ای بوجود می آورد. واژه چینی معادل بحران، تصویر بهتری از مؤلفه های سازنده آنرا نشان می دهد. واژه بحران در زبان چینی از همان حروف تشکیل شده است که "خطر" و "فرصت" را شکل داده اند. بحران همانطور که نشانگر یک مانع، آسیب، ضایعه یا تهدید است، نشانگر فرصت برای رشد و افول نیز می باشد. بحران معمولن غیرقابل پیشبینی می باشد. پس نمی توان پیشبینی نمود که چه زمانی و در کجا اتفاق می افتد، اما معمولن غیرمنتظره نمی باشد، بحران بیشتر یک وضعیت اضطراری و آنی است تا یک حالت ماندگار، اما پویا و متغیر می باشد. بحران شناسی بخش مهمی از فرآیند مدیریت بحران و پژوهش های مرتبط با آنرا تشکیل می دهد. شناخت هرچه دقیق تر بحران، هم چون هر حوزه مدیریتی دیگری به نظارت هدایت هرچه مؤثر تر آن کمک نموده و مدیران بحران می توانند با تفکیک تفصیلی مسأله پیش رو، آنرا مدیریت پذیر گردانند. تنوع در پدیده هایی که بحران نامیده می شوند، هنوز کمتر از تنوع هایی است که این واژه ارائه شده اند. برخی از دسته بندی های بحران بگونه زیرمی باشد: بحران شخصی، بحران اجتماعی، بحران اقتصادی، بحران سیاسی، بحر بین المللی، بحران محیط زیست. بحران معمولن دربرگیرنده مهمترین بخش ها می باشد.

نوع نگاه و چگونگی طرز برداشت از نحوه تکوین حوادث و اشکال سیرپروسه های موجود در کشور عزیز ما افغانستان را بگمان اغلب می توان بمثابه بازگویی مشخصه ها و ویژگی های وضعیت داخلی کشور ما بمفهوم محدود کلمه و چگونگی وخامت اوضاع عمومی منطقه بمفهوم وسیع کلمه بشمار آورد. در اینمورد قبل از سایر موضوعات و مسایل مطروحه، از جمله یکی هم وبویژه در مورد کشور عزیز ما افغانستان و دول کشورهای همجوار میهن ما بایست یاددهانی بعمل آورد که تهدیدهای فزاینده ای از جانب "تحریک طالب های پاکستان" در قبال اسلام آباد را ممکن بتوان نتیجه ستراتیژی ها و عملکردهای نادرست اسلام آباد در قبال مسایل و معضلات داخلی آنکشور پنداشت. اسلام آباد بیشتر از دوه از جنبش "طالب" های افغان حمایت های گسترده ای بعمل آورده و کمک ها و معاونت های سخاوتمندانه ای را در امر مبارزه و تداوم درگیری های مسلحانه علیه ناتو و دولت جمهوری افغانستان در خدمت آنها قرار دادند. همچنین اسلام آباد با تشکیل و پایه گذاری "امارت اسلامی"، امیدوار بود تا در مورد حل مشکل دیرینه "خط دیورند"، بهدنی که سال ها انتظار آنرا داشت، نایل گردیده، موضوع یادشده را ختم شده پنداشته و بمثابه اصل پذیرفته شده بین المللی و موافق با اصول موجود حقوق بین الدول توسط جامعه جهانی پذیرفته شده و بمشکل یادشده برای همیشه نقطه پایان

گذاشته شود. در وضعیت اینچینی، البته بر بنیاد استدلال اسلام آباد، "طالب"ها در افغانستان بوعده های شان پشت پازده و بویژه در امر دفاع و پشتیبانی از مبارزه "طالب"های پاکستان علیه اسلام آباد متوسل گردیدند. بخاطر ما باشد که در اول امر، "طالب"ها در مسیر تشکیل و پایه گذاری حاکمیت شان عمدتاً با تهدیدهای احتمالی از جانب "دولت اسلامی" (ولایت خراسان) و گروه های دیگر، از جمله جبهه مقاومت ملی برهبری احمد مسعود مواجه بودند.

در شرایط و وضعیت کنونی، نبود جبهه متحد بمنظور تقابل و رویارویی با "طالب"ها و فقدان حمایت های خارجی و بویژه ورشکستگی عمومی رهبران گرده یادشده، تهدید مقاومت بخودی خود و عملن از میان برداشته شده است. بنابراین، جنگجویان "ولایت خراسان" و شبه نظامیان "داعش" با فراز آمدن "طالب"ها در کشور، در کنار تداوم فعالیت ها و انجام عملکردهای شان، بیش از هر زمان دیگر، به تثبیت موقعیت و تحکیم مواضع خویش مبادرت ورزیدند. گروه اخیر الذکر همچنان با بکارگیری از سلول های خوابیده جنگجویان تروریست در سراسر کشور ما بسازماندهی و اجرای عملی برنامه های شان، بویژه در ولایت های جنوب شرقی کشور که در آنها جنگجویان اصلی و عمده "داعش" متمرکز بوده و تروریست ها نیز بگونه پرنرنگی در ولایت های متذکره جایجا شده و اطراق نموده بودند، مبادرت ورزیدند. با وجود اینهمه، تعداد قابل توجهی از جنگجویان بمنظور تداوم عملکردهای شان علیه "طالب"ها به اقدامات تلافی جویانه ای نیز متوسل می گردند.

بر بنیاد داده های اطلاعاتی و گزارش های منتشر شده، در مجموع دسته بندی ها و هسته های "داعش"، بویژه در مناطق و محلات شمال کشور، شبکه ای از گروه های تروریستی بگونه مخفی و زیرزمینی، عملکردهای تخریبی شان را بمنظور تداوم مقابله و رویارویی با "طالب"ها گسترش بخشیده اند. تنها در امتداد زمانی شش ماه پسین، حملات خرابکارانه و تروریستی گسترده ای در مناطق و محلات مختلف کشور انجام داده اند. پویایی فزاینده عملکردهای "دولت اسلامی" (داعش) چه از لحاظ کمی و چه از لحاظ کیفی، بویژه در انجام و اجرای عملیات گسترده، بخوبی متبازمی باشد. مطابق اظهار نظر های بسیاری از دست اندرکاران مسایل مربوط بکشور ما، در شرایط و وضعیت کنونی، متذکر گردیده یادآور می شوند که پس از مدتی، نشانه هایی از مبارزه و رویارویی "طالب"ها در قبال سایر نیروهای افراطی عملن بمشاهده می رسد. اما موعظه هایی در مورد انجام عملیات ضد تروریستی که در شرف تکوین می باشد، بیشتر به داستان های تخیلی شباهت دارد تا بواقعیت های عینی و قابل لمس. جنگجویان "داعش" بگونه مکرر و همیشگی حملات شان را با اهداف مهم و محافظت شده "طالب"ها، سازماندهی و اجرا می نمایند. اگر قبلاً تدریجاً و جنگجویان مسلح تنها "طالب"ها را مورد هدف قرار می دادند، اما اکنون دیده می شود که حملات و فعالیت های تخریبی و خرابکارانه شان را به نمایندگی های دیپلماتیک کشورهای خارجی در افغانستان نیز گسترش داده اند. با موجودیت وضعیت اینچینی، باور به "طالب"ها و توانایی های آنها در امر تأمین امنیت در کشور رنگ می بازد. در کنار اینهمه، "طالب"ها بهیچوجه از حضور و موجودیت سایر دسته بندی های تروریستی در اراضی متعلق با افغانستان اصلن شاکی نبوده و در واقعیت امر، در چگونگی عملکردهای سایر دسته بندی های تروریستی نیز از دخالت ابا می ورزند. با موضعگیری های اینچینی، "طالب"ها از انجام تعهدات شان در امر تقابل با تروریسم و عملکردهای خرابکاران، سر باز می زنند.

در شرایط کنونی، بویژه با بدتر شدن وضعیت بشردوستانه، هیچگونه امیدواری در مورد آینده و بهبود وضعیت عمومی در کشور عزیز ما اصلن متصور نمی باشد. فعالیت های فزاینده گروه های خرابکار، فقدان مدیران و کارشناسان مجرب و کارآزموده، انزوای بین المللی و...، بیش از پیش به تعمیق بی ثباتی در کشور منجر گردیده و بحران های پی اندرپی در کشور در شرف تکوین می باشد. نباید این مسأله را فراموش نمود که پاکستان یکی از معدود متحدانی بود که بکمک و یاری "طالب"ها شتافته و در این مورد گویی از دیگران سبقت جست. اما با وجود اینهمه، درگیری هایی در امتداد "خط دیورند" میان نظامیان کشور ما با تفنگداران پاکستانی و بی میلی "طالب"ها در امر مبارزه و جلوگیری از فعالیت های و اقدامات "تحریک طالب های پاکستان"، مناسبات و پیوندهای پیشین "طالب"ها و پاکستان را بگونه قابل توجهی خدشه دار خواهد نمود نمونه هایی از وضعیت اینچینی در اقدامات و موضعگیری های پسین اسلام آباد بوضاحت بمشاهده می رسد. مقامات پاکستانی مدتی قبل اظهار نمودند که عملیات برنامه ریزی شده ضد تروریستی قوت های مسلح آنکشور در مراحل آماده سازی های نهایی قرار دارد. در وضعیت کنونی و شرایط حاضر، اقداماتی بمنظور سازما ندهی و اجرای عملی حملات گسترده به محلات مربوط به شبه نظامیان به تعویق افکنده شده است، اما مقامات اداره اسلام آباد، بگونه تب آلودی تلاش بخرچ می دهند تا مقامات کنونی در افغانستان را در امر مبارزه با "تحریک طالب های پاکستان" ترغیب نموده و فشارهای لازم را در زمینه بر "طالب"های مستقر در کابل و کندهار وارد نموده اند. چه در شرایط و وضعیت کنونی و چه قبل از آن، بگونه مکرر، در قبال حمل و انتقال کالاهای تاجران و کشاورزان کشور

ما به پاکستان و بویژه از طریق بنادر گوادروکراچی موانعی ایجاد گردیده و با توقف وسایط نقلیه مملو از اموال مورد انتقال، در دوطرف، شهروندان کشور ما خسارات هنگفتی را متحمل گردیدند. در کنار این همه، نیروهای امنیتی پاکستان مهاجران هموطن ما را حتی با موجودیت اسناد و مدارک قانونی، با اتهام همکاری با افراط گرایان و ستیزه جویان پاکستانی زندانی و بازداشت نموده و یا به افغانستان بازمی گردانند.

در مورد دورنمای انکشاف وضعیت متشنج کنونی میان افغانستان و پاکستان و چگونگی وضعیت داخلی کشور اخیر الذکر، جادارد تذکر بعمل آید که یک یا چندین عملیات محدود به پاکستان، به نتیجه مطلوب و دلخواهی نخواهد انجامید، چه بر بنیاد ادعای مقامات پاکستانی، هسته های عمده شبه نظامیان "تحریک طالب های پاکستان"، در ولایت های کنر، ننگرهار، لوگر و پکتیا عملن موجود می باشد.

بنابراین، اداره اسلام آباد ادعا می نماید که اقدام دیگری جز انجام حملات و وارد نمودن ضربه به شبه نظامیان پاکستانی موجود در افغانستان، اصلن موجود نبوده و در هر محل مورد نظر، با اجرای حملات هوایی و سایر اقدامات مورد نظر مبادرت خواهد ورزید. مطابق گزارش های وسایل ارتباط جمعی، مدتی قبل یک فروند هواپیمای نظامی قوت های مسلح پاکستان بر فراز ولایت های شرقی کشور ما، پروازهایی را انجام داد که با کلیه اصول و ضوابط روابط بین المللی در تقابل قرار داشته و نقض آشکار حریم هوایی کشور ما پنداشته می شود.

با انجام حملات هوای نظامیان پاکستانی در سرزمین و اراضی متعلق بکشور عزیز ما افغانستان، اکثریت قریب بتمام "طالب" ها به واکنش فوری و متقابل در قبال اقدامات نظامیان پاکستانی موافق می باشند. اجرای عملیات مسلحانه، در واقعیت امر، "طالب" ها را از داشتن متحد یگانه ای که با آنها مناسبات و بده بستان های داشته اند، محروم خواهد نمود.

ببینید، بیشترین بخش کالاهایی که در کشور ما تهیه و تولید می گردد، از طریق گذرگاه های پاکستان بخارج از قلمرو کشور صادر می گردد. با توجه بواقعیت های متذکره، پرسش هایی از این قبیل مطرح می گردد که آیا ایالات متحده از حملات احتمالی هوایی نظامیان پاکستانی بسرزمین و اراضی متعلق بکشور ما پشتیبانی خواهد نمود؟

بایست متذکر گردید که اقدامات نظامی مستقیم، بانزوای بیشتر "امارت اسلامی افغانستان" در عرصه بین المللی منجر گردیده و سبب ساز قطع مناسبات با دول کشورهای همجوار میهن ما خواهد گردید. به یقین کامل که وضعیت اینچنینی، سبب شکل گیری بحران داخلی، سیاسی، اقتصادی و انسانی شده و در نهایت امر، منجر به بی ثباتی بیشتر اوضاع در مجموع منطقه خواهد گردید.

بخاطر ما باشد که حمایت و پشتیبانی از اقدامات و عملکردهای نظامیان پاکستانی، سبب سازانفعال اعضای عادی جنبش و آندعه از فرماندهان میدانی خواهد گردید که بویژه از چگونگی عملکرد حاکمیت های کشورهای همجوار در قبال میهن ما افغان ها، نفرت و انزجارشان را پنهان نمی نمایند. با در نظر داشت و توجه به مشخصات جامعه افغانی، واقعیت یاد شده می تواند منجر بانشعاب و درگیری های درونی و داخلی در مجموعه "طالب" ها گردیده و ناامیدی های موجود در جمع رهبری آنها، بویژه بدلیل تضعیف اصول و ضابطه های ایدئولوژیک و همچنان رو آوردن بخش هایی از تحریک "طالب" ها به "ولایت خراسان" نهفته می باشد.

در عین حال، امتناع و خودداری اسلام آباد از براه اندازی و انجام عملیات برون مرزی، وضعیت منطقه شمالغرب آن کشور را نیز بیش از پیش متشنج خواهد نمود. تکوین وضعیت اینچنینی و خودداری از انجام عملیات برون مرزی، به شبه نظامیان امکانات بیشتری را بویژه بمنظور تقویه و استحکام مواضع شان مساعد و میسر نموده که در نتیجه به تشنج بیشتر اوضاع خواهد انجامید.

در مذاکرات و گفتگوهای "طالب های پاکستانی" با مقامات اسلام آباد، موضعگیری گروه یادشده، اصل امیدواری بحل و فصل صلح آمیز مناقشه موجود را به یأس مبدل نمود. جنگجویان "طالب های پاکستانی"، قبلن به پایه گذاری و ایجاد "دولت موازی" مبادرت ورزیدند تا رؤسای ادارات، رهبران مسؤل و والی های در سایه را برای ولایت ها و واحد های اداری انتخاب نمایند.

با وجود این همه و با در نظر داشت وضعیت منحصر بفرد کنونی در منطقه، برخی ها چنین می پندارند که موفقیت و پیروزی "برادران" در افغانستان، بخودی خود و بیگونه ای، امکان حذف نظام کنونی در پاکستان و امیدواری پایه گذاری و شکل گیری "امارت اسلامی پاکستان" را در آینده و دورنما بیش از پیش تقویه می نماید.

یکشنبه ۲۸ ماه اسد سال ۱۴۰۳ خورشیدی برابر با ۱۸ ماه اگست سال ۲۰۲۴ ترسایبی